

Brussel, 11 april 2019

Vragen en antwoorden in verband met de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie met betrekking tot burgerlijk recht en internationaal privaatrecht

Op 18 januari 2019 hebben de diensten van de Europese Commissie een bijgewerkte versie van de "*Kennisgeving aan belanghebbenden – Terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk en EU-regels op het gebied van burgerlijk recht en internationaal privaatrecht*" gepubliceerd (hierna "de Kennisgeving" genoemd).^{1, 2}

Deze reeks vragen en antwoorden geeft verdere aanwijzingen op basis van de Kennisgeving met betrekking tot een situatie waarin het Verenigd Koninkrijk ("VK") op de "terugtrekkingsdatum" een derde land wordt zonder een geratificeerd terugtrekkingsakkoord en zonder de overgangperiode waarin het terugtrekkingsakkoord voorziet.

De terugtrekkingsdatum is 1 november 2019³.

Deze reeks vragen en antwoorden kan indien nodig verder worden bijgewerkt en aangevuld.

¹ <https://ec.europa.eu/info/files/civil-justice>.

² Er zij aan herinnerd dat het Verenigd Koninkrijk niet aan het volledige acquis inzake de justitiële samenwerking in burgerlijke en handelszaken deelneemt.

³ Op 29 maart 2017 heeft het Verenigd Koninkrijk kennisgegeven van zijn voornemen om zich uit de Unie terug te trekken krachtens artikel 50 van het Verdrag betreffende de Europese Unie. Na een eerste verlenging op 22 maart 2019 heeft de Europese Raad (artikel 50) op 11 april 2019, in overeenstemming met het Verenigd Koninkrijk, besloten de termijn van twee jaar waarin artikel 50, lid 3, van het Verdrag betreffende de Europese Unie voorziet, nogmaals te verlengen tot en met 31 oktober 2019.

Indien het Verenigd Koninkrijk echter geen verkiezingen voor het Europees Parlement houdt en het terugtrekkingsakkoord niet uiterlijk op 22 mei 2019 heeft geratificeerd, is de terugtrekkingsdatum 1 juni 2019.

1. RECHTERLIJKE BEVOEGDHEID

1.1. Kan een verzekeraar uit het VK op of na de terugtrekkingsdatum in de EU-27⁴ voor de rechter worden gedaagd?

Procedures die op of na de terugtrekkingsdatum in de EU-27-lidstaten worden ingeleid

Artikel 11 van Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken⁵ bevat de regels inzake internationale bevoegdheid in verzekeringszaken. Die regels bepalen de bevoegdheid van de gerechten van de EU voor verzekeraars met woonplaats op het grondgebied van een lidstaat⁶.

Dit betekent dat vanaf de terugtrekkingsdatum de mogelijkheid om de verzekeraar uit het VK voor een gerecht van een EU-lidstaat te dagen, afhankelijk is van het nationale recht van die EU-lidstaat.

Procedures die op de terugtrekkingsdatum in de EU-27-lidstaten aanhangig zijn

Voor kwesties inzake internationale bevoegdheid voor procedures die op de terugtrekkingsdatum aanhangig zijn, wordt verwezen naar de Kennisgeving.

1.2. Blijft Verordening (EU) nr. 1215/2012 vanaf de terugtrekkingsdatum van toepassing op consumentenovereenkomsten?

Procedures die op of na de terugtrekkingsdatum in de EU-27-lidstaten worden ingeleid

Deze aangelegenheid wordt behandeld in de “*Kennisgeving aan belanghebbenden –Terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk en EU-regels betreffende consumentenbescherming en passagiersrechten*”⁷.

Procedures die op de terugtrekkingsdatum in de EU-27-lidstaten aanhangig zijn

---

⁴ Ofschoon de EU-Verdragen voorzien in specifieke regelingen ingeval Ierland of Denemarken (niet) aan dit deel van het EU-acquis deelneemt, wordt gemakshalve het begrip “EU-27” gebruikt.

⁵ PB L 351 van 20.12.2012, blz. 1.

⁶ Overeenkomstig artikel 11, lid 2, van Verordening (EU) nr. 1215/2012 wordt een verzekeraar die geen woonplaats heeft op het grondgebied van een lidstaat, maar in een lidstaat een filiaal, een agentschap of enige andere vestiging heeft, voor de geschillen betreffende de exploitatie daarvan geacht woonplaats te hebben op het grondgebied van die lidstaat.

⁷

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/consumer_protection_and_passenger_rights_nl.pdf.

Voor kwesties inzake internationale bevoegdheid voor procedures die op de terugtrekkingsdatum aanhangig zijn, wordt verwezen naar de Kennisgeving.

1.3. Hoe zal de litispendingregel worden toegepast?

Met ingang van de terugtrekkingsdatum is de in artikel 29, lid 1, van Verordening (EU) nr. 1215/2012 vastgestelde verplichting voor gerechten van de EU-27-lidstaten niet langer van toepassing ten aanzien van gerechten van het VK waarbij een zaak is aangebracht.

Daarentegen wordt artikel 33 van Verordening (EU) nr. 1215/2012 van toepassing op gerechten van het VK waarbij een zaak het eerst is aangebracht.

2. TOEPASSELIJK RECHT

2.1. Welk recht zal met ingang van de terugtrekkingsdatum van toepassing zijn op consumentenovereenkomsten?

Artikel 6 van Verordening (EG) nr. 593/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst (Rome I)⁸ zorgt ervoor dat, ongeacht het recht dat de partijen hebben gekozen of dat bij gebreke aan een rechtskeuze van toepassing is, consumenten met een gewone verblijfplaats in een EU-lidstaat de dwingende bescherming van dat recht genieten wanneer handelaars uit derde landen hun activiteiten daar op hen richten. Vanaf de terugtrekkingsdatum zal dit ook gelden ten aanzien van handelaars in het VK⁹.

3. ERKENNING EN TENUITVOERLEGGING

3.1. Kan een rechterlijke beslissing uit het VK op of na de terugtrekkingsdatum nog op grond van EU-regels worden erkend en ten uitvoer worden gelegd?

Deze kwestie wordt behandeld in de Kennisgeving: de EU-regels inzake erkenning en tenuitvoerlegging zullen niet van toepassing zijn op een beslissing van een gerecht van het VK, ook niet wanneer de beslissing vóór de terugtrekkingsdatum werd gegeven of de tenuitvoerleggingsprocedure vóór de terugtrekkingsdatum werd ingeleid.

De enige uitzondering op deze regel geldt voor een beslissing van een gerecht van het VK waarvoor vóór de terugtrekkingsdatum een exequatur is verkregen. De reden hiervoor is dat een dergelijke rechterlijke beslissing reeds vóór de terugtrekkingsdatum in een specifieke lidstaat van de EU door de

---

⁸ PB L 177 van 4.7.2008, blz. 6.

⁹ Zie ook de “*Kennisgeving aan belanghebbenden – Terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk en EU-regels betreffende consumentenbescherming en passagiersrechten*”.
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/consumer_protection_and_passenger_rights_en.pdf.

gerechten van die lidstaat uitvoerbaar is verklaard. Het feit dat de beslissing oorspronkelijk door een gerecht van het VK werd gegeven, is daardoor irrelevant geworden. Deze uitzondering geldt ook voor authentieke akten en overeenkomsten die vóór de terugtrekkingsdatum in een EU-27-lidstaat uitvoerbaar zijn verklaard.

3.2. Wat gebeurt er indien er vóór de terugtrekkingsdatum een certificaat is afgegeven krachtens Verordening (EU) nr. 1215/2012?

De in punt 3.1 beschreven regel dat er niet langer sprake is van tenuitvoerlegging op grond van het EU-recht, is ook van toepassing op de afgifte van een certificaat in de lidstaat van oorsprong overeenkomstig artikel 53 van Verordening (EU) nr. 1215/2012. De afgifte van een dergelijk certificaat in de lidstaat van oorsprong is niet vergelijkbaar met een verklaring van uitvoerbaarheid (“exequatur”) afgegeven in de lidstaat van tenuitvoerlegging vóór de terugtrekkingsdatum.

De lidstaat kan op grond van het nationale recht besluiten in wezen dezelfde regels als die welke nu gelden, toe te passen op een beslissing uit het VK waarvoor op grond van Verordening (EU) nr. 1215/2012 een certificaat is afgegeven vóór de terugtrekkingsdatum.

3.3. Erkenning en tenuitvoerlegging van een rechterlijke beslissing uit het VK die is gegeven door een in een forumkeuzebeding aangewezen gerecht

Procedures die op of na de terugtrekkingsdatum in de EU-27-lidstaten worden ingeleid

Op 28 december 2018 heeft het VK het Haags Verdrag van 2005 inzake bedingen van forumkeuze ondertekend en geratificeerd¹⁰. Het zal van toepassing zijn op het VK wanneer het zich zonder terugtrekkingsakkoord uit de EU terugtrekt.

Overeenkomstig artikel 16, lid 1, van dat verdrag zal het echter **alleen van toepassing zijn op exclusieve forumkeuzebedingen die zijn gemaakt nadat het verdrag voor het VK in werking is getreden**, dat wil zeggen nadat het VK partij is geworden bij het verdrag¹¹.

Procedures die op de terugtrekkingsdatum in de EU-lidstaten aanhangig zijn

Voor kwesties betreffende procedures die op de terugtrekkingsdatum aanhangig zijn, wordt verwezen naar de Kennisgeving.

---

¹⁰ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=98>.

¹¹ De door het Verenigd Koninkrijk meegedeelde oorspronkelijke toetredingsdatum was 1 april 2019, maar het Verenigd Koninkrijk heeft die inmiddels uitgesteld tot 13 april of 23 mei 2019, afhankelijk van de scenario's; zie ook voetnoot 3.

3.4. Erkenning van een rechterlijke echtscheidingsbeslissing uit het VK

Een door een gerecht van het VK vóór de terugtrekkingsdatum gegeven echtscheidingsbeslissing die niet het voorwerp uitmaakt van een erkenningsprocedure op grond van artikel 21, lid 3, van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid¹²

Een echtscheidingsbeslissing die reeds van kracht is geworden vóór de terugtrekkingsdatum, zal haar geldigheid niet verliezen op de terugtrekkingsdatum. Een dergelijke beslissing wijzigt de status van de echtgenoten van gehuwd in gescheiden, welke in alle EU-27-lidstaten geacht wordt dezelfde te zijn. Indien de statuswijziging zich heeft voorgedaan vóór de terugtrekkingsdatum, blijft deze geldig in alle EU-27-lidstaten, tenzij en totdat er een rechterlijke beslissing over niet-erkenning is gegeven. Het feit dat de rechtsregeling later verandert, zal de gevolgen van een dergelijke statusbeslissing niet tenietdoen. Indien een echtscheidingsbeslissing op of na de terugtrekkingsdatum in de EU wordt aangevochten, zullen de EU-regels over gronden voor niet-erkenning van een echtscheidingsbeslissing echter niet langer gelden, maar zullen de gronden voor niet-erkenning door het nationale recht worden beheerst.

Procedures die op of na de terugtrekkingsdatum in de EU-27-lidstaten worden ingeleid

Het Haags Verdrag van 1970 inzake de erkenning van echtscheidingen en scheidingen van tafel en bed¹³ regelt deze kwestie op internationaal niveau. Het VK is partij bij dat verdrag, maar momenteel zijn slechts 12 van de EU-27-lidstaten partij. Elke EU-lidstaat die tot het verdrag wil toetreden, heeft daarvoor een machtiging van de EU nodig.

Procedures die op de terugtrekkingsdatum in de EU-27-lidstaten aanhangig zijn

Voor kwesties betreffende procedures die op de terugtrekkingsdatum aanhangig zijn, wordt verwezen naar de Kennisgeving.

3.5. Erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing uit het VK inzake onderhoudsverplichtingen

Procedures die op of na de terugtrekkingsdatum in de EU-27-lidstaten worden ingeleid

Het Haags Verdrag van 2007 inzake de internationale inning van levensonderhoud ten behoeve van kinderen en andere familieleden¹⁴ regelt

---

¹² PB L 338 van 23.12.2003, blz. 1.

¹³ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=80>.

¹⁴ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=131>.

deze kwestie op internationaal niveau. Het VK heeft dat verdrag op 28 december 2018 ondertekend en geratificeerd. Het zal van toepassing zijn op het VK wanneer het zich zonder terugtrekkingsakkoord uit de EU terugtrekt.

Op grond van artikel 56, lid 1, van dat verdrag **zal het echter alleen van toepassing zijn op verzoeken die worden ontvangen nadat het VK partij is geworden bij het verdrag.**¹⁵

Procedures die op de terugtrekkingsdatum in de EU-27-lidstaten aanhangig zijn

Voor kwesties betreffende procedures die op de terugtrekkingsdatum aanhangig zijn, wordt verwezen naar de Kennisgeving. In het geval van procedures die op de terugtrekkingsdatum bij gerechten van de EU-lidstaten aanhangig zijn en waarbij een partij met woonplaats in het VK betrokken is, zijn de EU-rechtelijke bepalingen inzake erkenning en tenuitvoerlegging met ingang van de terugtrekkingsdatum niet meer van toepassing. Die specifieke bepalingen zijn alleen van toepassing in grensoverschrijdende zaken als omschreven in de verordening, dat wil zeggen wanneer om de erkenning of tenuitvoerlegging van een beslissing inzake onderhoudsverplichtingen van één lidstaat wordt verzocht in een andere lidstaat. Vanaf de terugtrekkingsdatum zal niet langer aan deze vereiste zijn voldaan voor partijen die hun woonplaats of gewone verblijfplaats in het VK hebben. In dat geval zal het aan de EU-27-lidstaten zijn om te beslissen hoe zij dergelijke zaken uit procedureel oogpunt zullen behandelen: hetzij de zaak verder afhandelen overeenkomstig het nationale procesrecht, hetzij de zaak beëindigen en de eisers verplichten om een nieuwe procedure in te leiden overeenkomstig het nationale procesrecht. De verordeningen voorzien niet in een uniforme oplossing voor dergelijke zaken.

4. INSOLVENTIE

4.1. Insolventieprocedures die in een EU-27-lidstaat worden ingeleid

Hoofd- of secundaire procedures die op of na de terugtrekkingsdatum in de EU-27-lidstaten worden ingeleid

Vanaf de terugtrekkingsdatum kan het VK niet langer een procedure inleiden op grond van Verordening (EU) 2015/848.

De EU-27-lidstaten blijven Verordening (EU) 2015/848 toepassen, waarbij het VK moet worden beschouwd als derde land waarop die verordening niet van toepassing is.

Hoofd- of secundaire procedures die op de terugtrekkingsdatum in de EU-27-lidstaten aanhangig zijn

---

¹⁵ De door het Verenigd Koninkrijk meegedeelde oorspronkelijke toetredingsdatum was 1 april 2019, maar het Verenigd Koninkrijk heeft die inmiddels uitgesteld tot 13 april of 23 mei 2019, afhankelijk van de scenario's; zie ook voetnoot 3.

Punt 1 van de Kennisgeving is ook van toepassing op insolventieprocedures.

De EU-regels inzake rechterlijke bevoegdheid blijven van toepassing. Indien vóór de terugtrekkingsdatum een hoofdprocedure is ingeleid in het VK en een secundaire procedure is ingeleid in een of meer EU-27-lidstaten, behouden de rechterlijke instanties van de betrokken lidstaten hun internationale bevoegdheid overeenkomstig Verordening (EU) 2015/848 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende insolventieprocedures¹⁶.

4.2. Insolventieprocedures die vóór de terugtrekkingsdatum in het VK zijn ingeleid

Punt 2 van de Kennisgeving is ook van toepassing op insolventieprocedures:

In het VK ingeleide insolventieprocedures die op de terugtrekkingsdatum aanhangig zijn, worden met ingang van de terugtrekkingsdatum niet langer door de EU-27-lidstaten erkend op grond van Verordening (EU) 2015/848.

5. ANDERE KWESTIES

5.1. Specifieke Europese procedures (de Europese betalingsbevelprocedure¹⁷ of de Europese procedure voor geringe vorderingen¹⁸)

De punten 1 en 2 van de Kennisgeving zijn ook van toepassing op de specifieke Europese procedures.

Procedures die op of na de terugtrekkingsdatum in de EU-27-lidstaten worden ingeleid

Voor zaken waarbij een verweerder met woonplaats in het VK betrokken is en die in EU-lidstaten worden ingeleid op of na de terugtrekkingsdatum, zullen de specifieke EU-procedures niet meer beschikbaar zijn.

Procedures die op de terugtrekkingsdatum in de EU-27-lidstaten aanhangig zijn

De Europese betalingsbevelprocedure en de Europese procedure voor geringe vorderingen zijn alleen beschikbaar in grensoverschrijdende zaken zoals gedefinieerd in de desbetreffende verordeningen, namelijk wanneer ten minste één partij haar woonplaats of haar gewone verblijfplaats heeft in een andere lidstaat dan die van het aangezochte gerecht¹⁹. Procedures die op de

---

¹⁶ PB L 141 van 5.6.2015, blz. 19.

¹⁷ Verordening (EG) nr. 1896/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 tot invoering van een Europese betalingsbevelprocedure (PB L 399 van 30.12.2006, blz. 1).

¹⁸ Verordening (EG) nr. 861/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 11 juli 2007 tot vaststelling van een Europese procedure voor geringe vorderingen (PB L 199 van 31.7.2007, blz. 1).

¹⁹ Artikel 3, lid 1, van Verordening (EG) nr. 1896/2006 en artikel 3, lid 1, van Verordening (EG) nr. 861/2007.

terugtrekkingsdatum bij rechterlijke instanties van de EU-lidstaten aanhangig zijn en waarbij een partij met woonplaats in het VK betrokken is, worden vanaf de terugtrekkingsdatum niet verder gevoerd op grond van de het EU-recht. Het is aan elke EU-27-lidstaat om op basis van het nationale procesrecht te besluiten of:

— de aanhangige procedure wordt voortgezet. Het EU-recht belet dit niet;

— de procedure wordt beëindigd, wat betekent dat de eiser een nieuwe procedure moet inleiden op grond van het nationale procesrecht.

5.2. Bestaat er vanaf de terugtrekkingsdatum een alternatief voor rechtsbijstand bij grensoverschrijdende geschillen?

Vanaf de terugtrekkingsdatum is Richtlijn 2003/8/EG van de Raad van 27 januari 2003 tot verbetering van de toegang tot de rechter bij grensoverschrijdende geschillen, door middel van gemeenschappelijke minimumvoorschriften betreffende rechtsbijstand bij die geschillen²⁰ in de EU-27-lidstaten niet langer van toepassing ten aanzien van het VK.

Er bestaat geen internationaalrechtelijk instrument dat deze kwestie regelt. Vanaf de terugtrekkingsdatum is het nationale recht van toepassing op rechtsbijstand bij grensoverschrijdende geschillen.

5.3. Kan vanaf de terugtrekkingsdatum opnieuw een apostille worden verlangd voor door het VK afgegeven documenten?

Zie punt 5 van de Kennisgeving.

Vanaf de terugtrekkingsdatum zullen de autoriteiten van de EU-27-lidstaten een apostille kunnen verlangen op grond van het Haags Apostillevetdrag van 1961²¹ en hun nationaal recht kunnen toepassen op vertalingen van alle door de autoriteiten van het VK afgegeven documenten die vanaf de terugtrekkingsdatum worden overgelegd.

oOo

---

²⁰ PB L 26 van 31.1.2003, blz. 41.

²¹ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=41>.